

Udskriftsdato: 19. december 2025

2010/1 BSF 120 (Gældende)

## Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af yderligere studiepladser på maskinmesteruddannelsen

---

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 1. april 2011 af Bjarne Laustsen (S), Christine Antorini (S), Orla Hav (S), Kim Mortensen (S) og Niels Sindal (S)

## **Forslag til folketingsbeslutning**

### **om oprettelse af yderligere studiepladser på maskinmesteruddannelsen**

Folketinget opfordrer regeringen til hurtigst muligt at tage initiativ til, at yderligere 200 studerende kan optages på maskinmesteruddannelsen pr. 1. august 2011.

## *Bemærkninger til forslaget*

Baggrunden for beslutningsforslaget er, at regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne som led i aftalen om finansloven for 2011 fandt det nødvendigt at sætte loft over den fremtidige udgiftsvækst ved fra 2011 at genindføre adgangsbegrænsning på skibsofficers- og maskinmesteruddannelserne og at reducere taxametertilskuddene til de maritime uddannelser med 1,5 pct. Denne aftale er udmøntet i konkrete kvoter for optag.

Som konsekvens af de indførte kvoter i forbindelse med finansloven for 2011 er der i praksis 60 frie studiepladser fordelt på fire uddannelsesinstitutioner i sommeren 2011. Behovet for pladser er mindst tre gange så stort, viser de foreløbige tilmeldinger og prognoser udarbejdet på baggrund af bl.a. tidligere års erfaringer.

I januar 2011 er der optaget 284 nye studerende. Desuden er der i januar 2011 startet 180 håndværkere på adgangskurset, som overgår til maskinmesteruddannelsen til august. Det forventes, at til antallet af studerende med gymnasial baggrund til start i sommeren 2011 er flere end 200. Det betyder, at op mod 200 studerende med gymnasial baggrund kan forvente et afslag. Gabet mellem det forventede ansøgertal og antal pladser bliver endnu større i 2012 og 2013, hvor kvoterne reduceres yderligere. Antallet af ansøgere til adgangskursus til august 2011 ser ud til at være markant højere end tilsvarende for 2010.

Forslagsstillerne foreslår med beslutningsforslaget, at Folketinget opfordrer regeringen til hurtigst muligt at tage initiativ til, at yderligere 200 studerende kan optages på maskinmesteruddannelsen pr. 1. august 2011.

Beslutningsforslaget vil kunne gennemføres ved en tillægsbevilling i form af et aktstykke til Folketingets Finansudvalg. Bevillingen skal sikre, at yderligere 200 studerende kan optages på maskinmesteruddannelsen pr. 1. august 2011 (ca. 50.000 kr. pr. studieplads for andet halvår af 2011).

Hvis ikke der oprettes yderligere 200 studiepladser, må maskinmesterskolerne og de maritime uddannelsesinstitutioner afvise op til 200 unge med en gymnasial baggrund, der allerede har søgt eller forventes at søge på baggrund af en stor forhåndsinteresse. På den måde risikerer erhvervslivet at miste en hel årgang af maskinmestre, samtidig med at uddannelsesinstitutionerne må skære ned, afskedige medarbejdere og bremse de investeringer, der allerede er sat i gang for at opretholde et højt fagligt niveau. Ligeledes vil en langvarig målrettet rekrutteringsindsats blive sat flere år tilbage. Skolerne kan allerede nu spore usikkerhed hos ansøgerne til maskinmesteruddannelsen. På længere sigt vil det få negative konsekvenser for den fremtidige interesse i uddannelsen.

Hvis beslutningsforslaget bliver gennemført, bliver det muligt for maskinmesterskolerne og de maritime uddannelsesinstitutioner at opfylde de unges ønske om at komme i gang med drømmestudiet på Danmarks bredeste tekniske uddannelse og samtidig opfylde erhvervslivets stigende behov for flere maskinmestre i fremtiden.

Med en bevilling på 10 mio. kr. er det muligt at opfylde størstedelen af behovet uden at tabe en årgang på gulvet, samtidig med at der i perioden frem til de kommende finanslovsforhandlinger udarbejdes en detaljeret behovsanalyse for maskinmestre i fremtiden.

Forslagsstillerne er af den opfattelse, at Økonomi- og Erhvervsministeriet udelukkende bygger behovet for maskinmestre på talmateriale fra Danmarks Rederiforening, der i en årrække har meldt ud, at behovet i Det Blå Danmark er 200 skibsofficerer og maskinmestre, men fakta er, at det tal kun repræsenterer en femtedel af de brancher, der beskæftiger maskinmestre.

I dag er 80 pct. af maskinmestrene beskæftiget på land, og med maskinmestre i nøglepositioner i alle landets væsentligste funktioner er en massiv satsning på opkvalificering af arbejdsstyrken afgørende for at styrke den danske udvikling og konkurrenceevne. Faglige kompetencer og effektiv ledelse skal være med til at øge produktiviteten i samfundet. Maskinmestre styrer og administrerer de grundlæggende systemer, som samfundet bygger på, såsom el, vand og varme. Desuden arbejder maskinmestre med ledelse og effektiviseringer i mange forskellige produktions- og industrivirksomheder, på kraftværker og rensningsanlæg og i elforsyningsselskaber samt på skibe og offshore med vind, olie- eller gasproduktion. Endelig fungerer de som tekniske chefer på hospitaler, som energikonsulenter og i andre funktioner som tekniske specialister.

Indførelsen af kvoterne kommer på et tidspunkt, da interessen for at blive maskinmester og erhvervslivets behov for maskinmestrenes kompetencer aldrig har været større. For at sikre Danmarks vækst og internationale konkurrenceevne er der behov for at uddanne flere maskinmestre, da behovet i de kommende år vil være stærkt stigende på grund af bl.a. vækst i en række industrier inden for eksempelvis offshore, skibsfart og udvikling af vedvarende energi. I forvejen er der praktisk talt ingen ledighed.

Med en kortsigtet økonomisk betragtning risikerer man at bremse udviklingen og ikke mindst udviklingen af bl.a. ny dansk teknologi til vedvarende energi.

I de seneste år er antallet af studerende på landets maskinmesterskoler og de maritime uddannelsescentre mere end fordoblet. Da behovet er endnu større fremadrettet, er det nødvendigt at fastholde antallet af studerende på et højt niveau. Maskinmesteruddannelsen er en succes, og skolerne har investeret på baggrund af et stigende behov for maskinmestre.

Kvoterne kom, samtidig med at Videnskabsministeriet i januar 2011 udsendte et brev til 56.000 unge med en opfordring til at søge ind på en videregående uddannelse. Af kampagnebrevet fremgår det bl.a., at »En videregående uddannelse er med til at udvikle dig både fagligt og personligt, og kan give dig mulighed for at komme til udlandet. Uddannelse er fremtidssikring.«

Regeringen og Folketinget har som mål, at 50 pct. af en ungdomsårgang i 2015 skal have en videregående uddannelse – herunder en teknisk videregående uddannelse. Formålet er at sikre Danmarks vækst og velstand, og målet er samtidig et vigtigt led i globaliseringsplanen.

Maskinmesteruddannelsen medvirker endvidere i høj grad til at bryde den sociale arv. For manges vedkommende er der tale om første generation, hvor et medlem tager en videregående uddannelse. Uddannelsen appellerer endvidere særlig til unge mænd, som er den målgruppe, der har sværest ved at få en videregående uddannelse.

Ifølge Dansk Industri er det især medarbejdere med videregående tekniske uddannelser, der øger væksten. Prognoserne fra Maskinmestrenes Forening og Ingeniørforeningen viser, at der bliver mangel på højtuddannede med tekniske kompetencer i perioden frem til 2020. En undersøgelse fra Dansk Industri viser, at danske virksomheder har planer om at ansætte højtuddannede tekniske medarbejdere, fordi de i størst omfang skaber vækst i virksomhederne.

Alene offshoresektoren forventer ifølge Offshore Center Danmark, at den nuværende arbejdsstyrke på 13.000 medarbejdere vil vokse til 20.000 personer inden 2020. Mange af dem vil være maskinmestre. Dertil kommer behovet for arbejdskraft til danske interesser i f.eks. Norge, Brasilien, Qatar og Angola. Opbygningen af havvindmølleparker er i den indledende fase. Kun cirka 1 pct. af den kapacitet, der skal opstilles de kommende år, er etableret. Derudover forventer virksomhederne inden for drift og vedligehold, at øget aktivitet i takt med udbygningen af havvindmøllerne vil få antallet af job til at vokse

fra de nuværende 300 til 2.000 stillinger inden 2020. Det vil være stillinger indenfor drift, inspektion og vedligehold – igen et massivt arbejdsområde for maskinmestre.

Der vil i årene frem også blive investeret i såvel vedvarende som fossile energikilder og gennemført omfattende energibesparelser – områder, hvor maskinmestre har spidskompetencer.

Ledigheden blandt maskinmestre har gennem de seneste 20 måneder ligget på et meget lavt niveau (0,5-3,5 pct.). På denne måde er det lykkedes at fastholde en høj beskæftigelse blandt maskinmestre, på trods af at Danmark har mistet ca. 200.000 arbejdspladser i den private sektor i løbet af den økonomiske krise. Helt konkret ligger ledigheden på 150 fuldtidsledige maskinmestre ud af ca. 8.000 erhvervsaktive. De svarer til en ledighedsprocent på 1,9 pct.

#### *Økonomiske konsekvenser*

En tillægsbevilling på kr. 10 mio. vil gøre det muligt at optage yderligere 200 studerende på maskinmesteruddannelsen pr. august 2011. Merudgiften vil i 2011 være på 10 mio. kr. For de studerende, der optages, vil en gennemsnitlig studietid være ca. 4 år. Merudgiften skønnes i hele perioden at være ca. 20 mio. kr. pr. år, hvilket vil betyde 20 mio. kr. i årene 2012 og 2013 og 10 mio. kr. i 2014.

Man skal imidlertid være opmærksom på de alternative omkostninger for det danske samfund, hvis de 200 potentielle studerende ikke kan optages på maskinmesterstudiet. Vælger de 200 en alternativ uddannelse til eksempelvis ingeniør, vil omkostningen være den samme – blot i Undervisningsministeriet. Et resultat af en afvisning til maskinmesterstudiet kan også være, at ikke alle 200 finder en alternativ uddannelse som eksempelvis ingeniør. Alternativet kan dermed meget vel være arbejdsløshed og dermed arbejdsløshedsunderstøttelse eller kontanthjælp – og dermed heller ikke noget samfundsmæssigt sparet.

*Skriftlig fremsættelse*

**Bjarne Laustsen (S):**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

*Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af yderligere studiepladser på maskinmesteruddannelsen.*  
(Beslutningsforslag nr. B 120)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.